

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

**РОЗВИТОК
ПІДПРИЄМНИЦТВА
В РЕГІОНІ**

Навчальний посібник

Київ
2010

УДК 352:658.114(075.8)
ББК 67.9(4Укр)401я73
Р 64

*Схвалено Вченою радою Національної академії
державного управління при Президенті України
(протокол № 168/2-8 від 4 березня 2010 р.)*

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як
навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.
(Лист № 1/11-7008 від 29 липня 2010 р.)*

Рецензенти: **О. Ю. АМОСОВ**, доктор економічних наук, професор,
Харківський регіональний інститут Національна академія
державного управління при Президенті України;
З. С. ВАРНАЛІЙ, доктор наук з державного управління,
професор, заслужений діяч науки і техніки України,
Національний університет державної податкової
служби України;
І. В. РОЗПУТЕНКО, доктор наук з державного управління,
професор, Національна академія державного управління
при Президенті України.

Р 64

Розвиток підприємництва в регіоні. Навч. посіб. / За заг. ред. В. М. Вакуленка,
М. К. Орлатого. – К.: Вид-во НАДУ; Вид-во "Фенікс", 2010. – 214 с.

Автори-упорядники: В. Є. Воротін, С. Б. Жаря, О. М. Козаль,
В. В. Мамонова, Г. Г. Іщенко, Д. В. Ляшнін, О. О. Сасяко,
О. М. Титаренко, О. І. Травянко, Н. Г. Дутко.

ISBN 978-966-651-803-6

У навчальному посібнику розглядаються комплекс проблем, пов'язаних із розвитком підприємництва. Досліджуються теоретичні засади регулювання підприємницької діяльності, взаємодія органів місцевого самоврядування та малого підприємництва у регіоні, розкриваються методи і процедури регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування. Наводиться зарубіжний досвід функціонування підприємництва.

Розраховано на слухачів Національної академії державного управління при Президенті України, студентів, аспірантів і викладачів вищих учбових закладів, фахівців органів державного управління і органів місцевого самоврядування, всіх тих, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку підприємництва в регіоні.

УДК 352:658.114(075.8)

ISBN 978-966-651-803-6

© В.М. Вакуленко, М.К. Орлатий, 2010
© Національна академія державного управління
при Президенті України, 2010

ВСТУП

Управління розвитком ринкових відносин стає найважливішим фактором, що визначає темпи й ефективність економічних перетворень у галузях економіки України, де реалізуються економічні закони розвитку суспільства, визначаються форми й методи організаційно-економічних відносин, пропорції розвитку суб'єктів господарювання тощо.

Формування сучасної системи місцевого самоврядування передбачає надання їй більшої організаційної, правової та фінансової самостійності, взаємодію органів місцевого самоврядування з підприємницькими структурами та громадськістю. Становлення конкурентоспроможної соціально орієнтованої економіки з розвинутим приватним сектором та його важливою складовою – підприємництвом – є стратегічним курсом державної економічної політики України.

Підприємництво створює загальну соціально-економічну основу господарської діяльності, являє собою невід'ємний атрибут ринкової системи господарювання, необхідну та достатню умову для її виникнення і розвитку. Сутність підприємництва розкривається через виконувани ним функції й реалізовані цілі: організація господарського процесу й управління ним; визначення цілей, завдань, параметрів, стратегії і тактики; упровадження сучасних технологій, прогресивних форм організації праці і виробництва, багатоваріантність технологічних способів виробництва продукції й можливість вибору найбільш доцільного з урахуванням конкретних умов виробництва з використанням державного реєстру технологій.

Підприємницька форма виробничих відносин передбачає самостійність і відповідальність, починаючи з розробки стратегії й тактики конкурентної боротьби, інвестування й окупності вкладеного капіталу, визначення потреб, оцінки ринкової кон'юнктури. У процесі вільної конкуренції приватна власність у високорозвинутих країнах світу посідає пріоритетне місце в системі власності, забезпечує економічний суверенітет суб'єктів ринкової економіки, а також відіграє фундаментальну роль у соціально-економічних перетвореннях та політичному житті суспільства.

Упродовж 1997–2009 рр. в Україні спостерігається тенденція збільшення кількості суб'єктів Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ). На початок 2009 р. їх налічувалося 1228,9 тис. од., у яких працювали майже 21 млн осіб.

Розподіл суб'єктів ЄДРПОУ за видами економічної діяльності станом на 1 січня 2009 р. мав такий вигляд: торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та

Зміст

ВСТУП	3
Тема 1. РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИСМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8
Тема 2. СТАН РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИСМНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ПОСИЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ	32
Тема 3. ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА МАЛОГО ПІДПРИСМНИЦТВА В РЕГІОНІ	52
Тема 4. РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	64
Тема 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ЦЕНТРУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ “ПРОЗОРИЙ ОФІС”	82
Тема 6. РЕГІОНАЛЬНІ ПРОГРАМИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПІДТРИМЦІ РОЗВИТКУ ПІДПРИСМНИЦТВА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОНАННЯ ...	97
Тема 7. ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ	113
Тема 8. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИСМНИЦЬКИХ СТРУКТУР	142
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	164
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	171
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА	177
ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА РОБОТА	179
СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	180
СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ	182
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	201

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Автори-упорядники:

Воротін Валерій Євгенович, **Коваль** Олег Михайлович,
Мамонова Валентина Василівна, **Жарая** Світлана Борисівна,
Іщенко Григорій Григорович, **Ляпін** Дмитро Вадимович,
Саснюк Ольга Олександрівна, **Тигаренко** Олександр Михайлович,
Травняк Олександр Іванович, **Дутко** Наталія Георгіївна

Розвиток підприємництва в регіоні

Навчальний посібник

Київ, НАДУ

Розвиток підприємництва в регіоні. Учебное пособие.

/ Под общ. ред. В.М. Вакуленко, М.К. Орлатого. – К.: НАГУ, 2010. – 216 с.

В учебном пособии рассматриваются комплекс проблем, связанных с развитием предпринимательства. Исследуются теоретические основы регуляции предпринимательской деятельности, взаимодействие органов местного самоуправления и малого предпринимательства в регионе, раскрываются методы и процедуры регуляторной деятельности органов местного самоуправления. Наводятся зарубежный опыт функционирования предпринимательства.

Расчитано на слушателей Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, студентов, аспирантов и преподавателей высших учебных заведений, специалистов органов государственного управления и органов местного самоуправления, всех тех, кто интересуется современными проблемами развития предпринимательства в регионе.